

[Madsen-Mygdal.]

paa Grund af, at de ejer denne lille Obligation, er udelukkede fra at faa Aldersrente, og som nu ved Fogedkendelse kan blive frataget alle Eksistensmuligheder. Man kan sige, at det er i Regelen Børnene, der har Ejendommen, og de vil vel ikke lade deres Forældre lide Nød, men det er jo ikke altid Børnene, det kan ogsaa være helt fremmede Folk. Det er et rent retsligt Forhold, og det er dog sin Sag at aabne Mulighed for, at noget saadant kan ske.

Jeg tror, at en nærmere Undersøgelse vil vise, at der paa alle Omraader indenfor Kreditgivningen vil opstaa store Uretfærdigheder og Vilkaarligheder, samtidig med at hele Tilliden nedbrydes, dersom Lovgivningsmagten, som her foreslaaet, paabyder Henstand, men lægger hele Tabet over paa Kreditorerne. Jeg indrømmer, at det er den letteste Fremgangsmaade, men min Hovedindvending er netop ogsaa den, at den er *for* let. Vil Staten yde kriseramte Landmænd og Fiskere Hjælp til Henstand med de Ydelser, som de ikke er i Stand til selv at præstere under de nuværende Forhold — og jeg mener, at en saadan Hjælp i allerhøjeste Grad er paakrævet —, kan Staten ikke gøre det med tomme Hænder. Den kan ikke lægge hele Byrden over paa Kreditorerne. Ogsaa paa den Side er der meget vigtige Samfundsinteresser, som man ikke ustraffet kan tilsidesætte, og et Fejlgreb paa dette Omraade vil ikke blot ramme Kreditorerne, men vil i sine Virkninger maaske blive allerværst for Debitorerne.

Min Hovedindvending mod det foreliggende Lovforslag er da den, at Staten selv ikke tilbyder nogen som helst Hjælp til, at den ønskede Henstand kan opnaas. Staten maa efter vor Opfattelse selv træde til. Om det netop sker paa den af os foreslaaede Maade, er ikke afgørende for os, og derom er vi villige til at forhandle i et kommende Udvalg; men vi kan ikke give vor Tilslutning til den foreslaaede Fremgangsmaade, som rummer den største Fare for hele Kreditgivningen, og som meget vel kan tænkes at paaføre Staten Forpligtelser, maaske juridiske Forpligtelser, men i hvert Tilfælde moralske Forpligtelser, som langt kan overstige, hvad en forholdsvis begrænset Laanehjælp i Øjeblikket vilde betyde.

Jeg har her anført de Hovedsynspunk-

ter, som vi har maattet anlægge ved Overvejelserne angaaende dette Forslag, og som efter vor Opfattelse burde være bestemmende for Lovforslagets saglige Behandling her i Rigsdagen; men jeg kan ikke slutte uden at fremsætte nogle faa Bemærkninger ogsaa om den *Form*, hvorunder Lovforslaget er udarbejdet og fremsat. Det forekommer mig nemlig, at dette Lovforslag i en saa fremragende Grad er præget af Usikkerhed, at det alene af den Grund ikke burde kunne gaa uændret gennem Rigsdagen. Afdøde Edvard Brandes har adskillige Gange med stor Dygtighed, om end tilsyneladende uden Virkning, ironiseret over den ejendommelige sproglige Ubehjælpssomhed, der Gang paa Gang kommer til Udtryk i Lovforslag, der fremsættes for Rigsdagen og uændret faar Lov at passere de tre Behandlinger i hvert af Rigsdagens Ting. Der er dem, der siger, at der er for meget Kancellistil i den Sprogform, der anvendes; men jeg vil sige, at den gamle Kancellistil havde sine Ejendommeligheder, men den var betydeligt klarere og tillod ikke Tvivl om Hensigten, paa den Maade som vore Dages Lovskrivning og Udarbejdelse af Lovforslag muliggør. For nylig vedtoges her af Rigsdagen de saakaldte Kriselove, der vel nok tør siges i sjælden Grad at være prægede af teknisk Usikkerhed, og det har da ogsaa vist sig, at det bagefter har været nødvendigt ved et stort Antal af Cirkulærer at klargøre, hvad der har været Lovenes egentlige Hensigt, uden at det dog ved disse Cirkulærer er lykkedes at fremskaffe nogen overdreven Klarhed, og det her foreliggende Lovforslag er ikke præget af større Omhu i den Henseende.

I Lovforslagets § 1 lades Spørgsmaalet om, hvilke Landmænd og Fiskere der kan opnaa Henstand, ganske ubesvaret. Om dette Lovforslag kun omfatter solvente Landmænd eller alle Landmænd uden Hensyn til deres Solvens, er der ingen der med Bestemthed kan vide noget om i Øjeblikket, og for saa vidt maa jeg sige, at den Resolution, der for nylig blev vedtaget mod Forslaget i Jylland, hvor man hævdede, at Henstanden ikke blot skulde gælde for solvente Landmænd, kom lidt for tidligt til Verden. Det hedder i § 1 i Lovforslaget — jeg maa maaske have Lov at oplæse et ganske kort Citat —: